

DE EEKHOORN: TYPISCHE SOORT VAN DE FRIESE ZANDGRONDEN

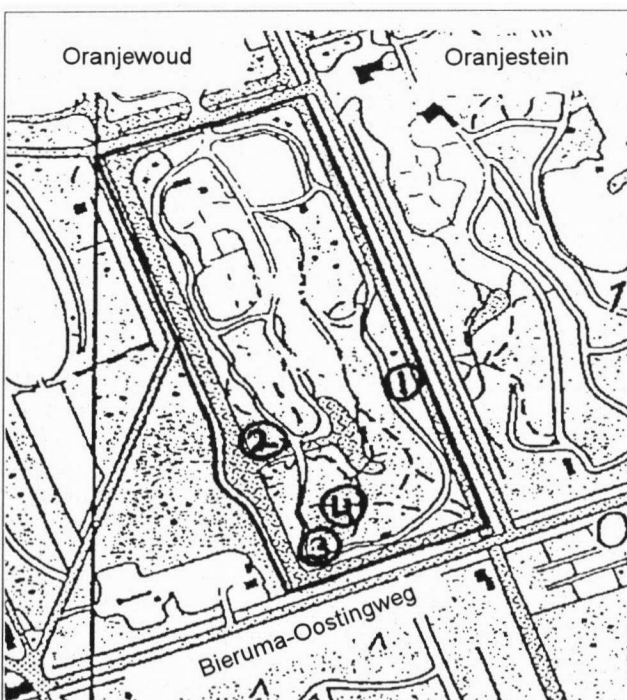
Van de Nederlandse zoogdieren is de Eekhoorn wel een van de meest bekende en meest geliefde soorten, dankzij z'n gultige blik, pluimstaart en -oortjes en het feit dat het dier ook vaak overdag actief is. De Eekhoorn is een echte alleseter. Zijn menu varieert van boomzaden, noten, bessen, insecten, paddestoelen, boomschors, knoppen, allerlei menselijke etensresten en ook vogeleieren en jonge vogeltjes. Dat de Eekhoorn etensresten van de mens in prullenbakken, op picknickplaatsen of op voederhuisjes zeer waardeert, maakt dat we het dier al snel kunnen waarnemen in recreatiegebieden of andere sterk door de mens beïnvloede gebieden. Sinds enkele jaren is de monitoring van Eekhoorns in vaste telgebieden opgepakt door de FFF.

VOORKOMEN IN FRYSLÂN

Hoewel de Eekhoorn in Nederland regelmatig wordt waargenomen, was er voorheen nog maar weinig te zeggen over de aantalsontwikkeling van deze soort. Wel kon globaal worden geconstateerd dat de soort in de periode 1960-1970 flink afnam door een

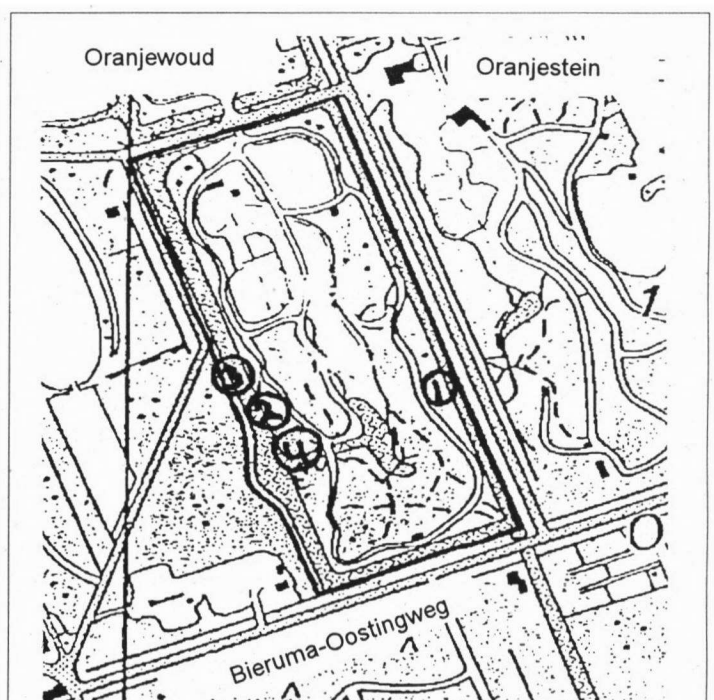
ernstige, besmettelijke ziekte. Na 1970 herstelde de soort zich in de meeste delen van het land. Toch wordt de Eekhoorn op Europees niveau nog tot de bedreigde en kwetsbare zoogdieren gerekend (Lange *et al.* 1994).

De Eekhoorn is een typische soort van de zandgronden en opgaande naaldbossen en oude gemengde bossen met veel naalddhout. Ook de verspreiding in Fryslân laat dit duidelijk zien. De soort beperkt zich in zijn voorkomen tot het zuidoosten van de provincie en de Boswachterij Gaasterlân (Bijlsma 1992).

Waarnemingen februari 2000

1. Nest half doorzichtig, in Grove den
2. Nest mooi dicht in Douglas
3. Nest mooi dicht in Grove den
4. Nest mooi dicht in Douglas

Waarnemingen februari 2001

1. Nest mooi dicht met bladeren in Grove den
2. Nest oud, doorzichtig tegen stam Douglas
3. Nest mooi dicht en groot in Grove den
4. Nest mooi dicht in Douglas

EELHOORNNESTEN TELLEN

Om de aantalsontwikkeling wat beter en concreter bij te kunnen houden heeft de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming een monitoringmethode voor deze soort ontwikkeld, die in april 1995 van start is gegaan, in samenwerking met Centraal Bureau voor Statistiek en het Informatie en Kennis Centrum Natuurbeheer (IKC-N) (Kaper & de Wijs 1997). De methode houdt in dat jaarlijks in een vaste periode (in februari als de bomen kaal zijn) en in een vast proefvlak (van minimaal 10 ha) alle eekhoornnesten worden geteld. Eekhoorns bouwen namelijk mooie ronde nesten in bomen van twijgen, gras en mos. Hoewel het niet zo is dat één Eekhoorn(paar) één nest heeft (meestal hebben de dieren meerdere nesten, bijvoorbeeld een kraamnest, een aantal bijnesten en een speel-

Eekhoorn   illustratie: Herwin Wairavens

nest), geeft deze telmethode wel een goede indicatie van de aantalsontwikkeling binnen een gebied. Vaak blijkt

het in de praktijk echter lastig om de nesten goed te tellen. Nesten van Ekster, Buizerd of Houtduif lijken er soms sterk op. Bovendien hoeven niet alle gevonden nesten ook daadwerkelijk bewoond te zijn.

TELLINGEN IN ORANJEWOUD

In Fryslân coördineert de FFF-werkgroep Zoogdiermonitoring, -bescherming en -voorlichting de eekhoornnesttellingen. Inmiddels zijn een tiental Friese routes opgenomen in het landelijk meetnet. Zelf tel ik, samen met mijn partner Klaas Jager, sinds 2000 twee proefvlakken, één in park de Overtuin bij Oranjewoud en één in het Koepelbos bij Oldeberkoop. Op onderstaande kaartjes zijn de waarnemingen in de Overtuin van 2000 en 2001 te zien.

LITERATUUR

BIJLSMA R.G. 1992. Eekhoorn. In: Buizer D.A.G., P. Beuk, A. Littel & G.M. Dirkse (red.) 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

KAPER A. & W.J.R. DE WIJS 1997. Het tellen van eekhoornnesten in een telgebied. Handleiding. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem.

LANGE R., P. TWISK, A. VAN WINDEN & A. VAN DIEPENBEEK 1994. Zoogdieren van West-Europa. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Sietske Rintjema, FFF-werkgroep Zoogdieronderzoek, -bescherming en -voorlichting
Fûgelsang 13, 8403 BA Jonkerslân (tel.: 0513-462094)